

Karl Ulfssons dombrev 1371 13/11 (DS X 109); samma dag hade riddaren Sten Bengtsson genom bevarat brev (DS X 108) liksom Lek Ofradsson avsagt sig sina anspråk å resp. Nils Turessons och Erik Karlssons vägnar. Karl Ulfssons dombrev rörande Solvik 1371 14/11 (DS X 110) synes i huvudsak avse att bilägga tvisten mellan Lek Ofradsson och Abraham Knutssons arvingar om äganderätten till godset efter Erik Karlsson; se härom DS X 110.

Om hur Solvik senare ärvts av Leks hustru Katarina, dotter till väpnaren Olof Djäkn, och från denna till sonen, riddaren Gustav Leksson, samt om hur denne bortbytte godset till sina halvsyskon, Katarinas barn i sitt andra äktenskap med riddaren Magnus Trotteson, se brev 1379 6/2 (RPB 1404), 1399 18/10 (RPB 3031) och 1402 3/1 (SD 133); för godsets vidare öden se Konung Erik XIV:s nämnds dombok, ed. C. Silfverstolpe (1884), s. 1 f.

Jfr K. H. Karlsson i Westmanlands fornminnesförenings årsskrift III (1884) s. 61 f. not 6; Bengt Hildebrand i Personhistorisk Tidskrift 31 (1930) s. 18, och 35 (1934) s. 74; Elsa Nordström i PHT 41 (1941—1942) s. 25.

Alla them thetta breff høra ællir see helsar lekir affradzson riddare æuerdelika medh gudhi [.]
 Thet se allom mannom wetherlikit at iak kænms medh thesso breffue mik haffua giort eeth skipte
 medh magnus pædherson aff frøwi^a swa at iak giffuer honum iiij markland iordh i hoffdistom i
 sancti ylians sokn medh allom tillaghom nær oc fiærre engom wndan taghnom hwath the hælzt
 næmpnas · oc ther til haffuer iak honum giffuith tilgiffit · eeth stykke breth ypirst · iij timbir
 graskin j læst korn oc j pund rogh [,] for iiij markland iordh i solawiik i kæwr sokn^a medh allom
 tillaghom nær ok fiærre engom wndan taghnom hwat the hælzt næmpnas [· oc]^b affhændir iak mik
 oc minom arffwm the sama iiij marklandin i hoffdistom oc latir iak them honum oc hans arffwm
 til æuerdelika ægho Ok vil iak honum them fastfara vpa hwndaris thing æptir thy som landzlagh
 tilsighia [.] Datum arosie Anno dominij Mccclxx^o primo feria sexta proxima ante festum martinj
 sub sigillis nobilium virorum dominorum karuli vlffson de tofftom [,] stenonis benctson militum
 et magni thørkilson canonici vpsalensis [,] olauj diækn et philippi filij suj armigerorum vna
 cum sigillo meo proprio jn testimonium et euidenciam premissorum

^a Härefter felplacerat oc ms (jfr not b). ^b Saknas ms (jfr not a).

¹ D. v. s. Frøvi i Skultuna socken (se odat. orig. perg. nr 111, Sv. Riksark.).

X 105.

(1371) november 7.

Rom.

Birgitta (Birgersdotter) tillskriver herr Gomez (Albornoz) från Spanien med anledning av det budskap, som (hennes bikt-fader) biskop Alfons (av Jaen) överbringat från denne. I sitt svar tillråder Birgitta Gomez, vilken (såsom styresman över Ascoli och ståthållare i hertigdömet Spoleto) har domsrätt och makt över andra människor, att ej fälla vrånga domar, att vakta sig för orätt fångat gods och att ej betunga sina undersåtar med ovana pålagor. Likaså varnas han för att deltaga i något orättfärdigt krig, att samla jordiska skatter och att kränka äktenskapets helgd. I sitt påvliga ämbete som hertigdömet ståthållare bör Gomez kvarstå tills det står klart, vilken väg påven (Gregorius XI) skall slå in på och var denne ämnar förlägga sin stadigvarande vistelseort, men brevskriverskan hoppas, att Gomez' åstundan att övergiva världen senare skall kunna gå i uppfyllelse. Slutligen ger Birgitta några anvisningar om hur hennes "son" Gomez såsom sann kristen bör andligen förhålla sig.

Brevet har egenhändigt undertecknats av Birgitta och försetts med hennes sedvanliga sigill.

Avskrifter: [A] i cod. C 86, fol. 149 r—150 r, Uppsala univ.-bibl.; [B] i cod. C 15, fol. 133 r—134 v, Uppsala univ.-bibl.; [C] fragment, i "cod. Falkenberg", d. v. s. pergamentshs. nr 21, fol. 359 r, Lunds univ.-bibl. (faksimil-ed. E. Wessén, CCSSM, vol. XIV, 1956, s. 717); [D] i "cod. Nordenskiöld", d. v. s. hs. signerad N. 4 i Nordenskiöldska samlingen, fol. 112 r—113 r, Helsingfors' univ.-bibl. — Om dessa hss. se isht Hollmans ed. av Birgittas Revelaciones Extravagantes (1956) s. 95 [A], 53 [B], 50 f. [C] och 69 f. [D] med tillhörande Kommentar till källorna. Texten här återgiven efter xero-kopior (ABD) och faksimil-ed. (C).

Tryckt: K. B. Westman, *Birgitta-studier I* (1911) s. 297—299 (efter *ABC*).

Översättningar: till svenska av I. Collijn,[†] *Birgittinska gestalter* (1929) s. 58—60, och T. Lundén, *Den heliga Birgitta, Himmelska Uppenbarelser III* (1958) s. 343—345; till danska av J. Skovgaard, *Den hellige Birgitta* (1921) s. 152—156, och (i utdrag) J. Jørgensen, *Den hellige Birgitta af Vadstena II* (1943) s. 190 f.

För dateringen se Birgittas kort därpå avsända andra brev till Gomez Albornoz DS X 106 ("parata sum iam meum iter arripere ad Neapolim . . . De qua peregrinacione seu viagio vltamarino intendo redire quamcicius comode potero") samt vittnesmål av biskop Alfons i *Acta et Processus Canonizacionis beate Birgitte*, ed. I. Collijn (1924—1931), s. 381 f., och Birgittas *itinerarium ibidem* s. 636. Jfr Westman, o. a. a. s. 95 not 1, och Lundén, o. a. a. s. 339. — Brevets kärna föreligger i kap. 11 *Addicio 33—36: De domino Gomecio*, av Den heliga Birgittas *Revelaciones* bok VII, ed. B. Bergh (1967) s. 144; jfr *ibid.* s. 77 f. och 97 samt J. Öberg, *Kring Birgitta* (1969) s. 7.

Om den spanske kondottären Gomez Albornoz se Collijn, *Birgittinska gestalter* s. 41—64; jfr Skovgaard s. 152 f. not. För Birgittas biktfader biskop Alfons av Jaen se M. Seidlmayer, *Ein Gehilfe der hl. Birgitta von Schweden: Alfons von Jaen*, i *Historisches Jahrbuch 50* (München 1930) s. 1—18. — Hur Gomez i Perugia mottog Birgittas av Alfons utskrivna brev framgår av den sistnämndes vittnesmål i kanonisationsprocessen (*Acta et Processus* s. 381 f.).

Jfr Birgittas andra brev till Gomez Albornoz DS X 106 samt brev 1371 början, 1373 febr. och 1373 juli med maning till Gregorius XI att flytta sitt residens till Rom (DS X 2—3, Rev. IV: 142 och 143).

^a-*Laus honor et gloria* ^a sit Deo pro omnibus beneficiis suis · *Carissime domine* · *Jntellexs per verba que ex parte vestra dixit michi dominus meus et filius meus Alphonsus episcopus voluntatem vestram bonam que nullatenus videtur esse sine dono singulari et* ^b-*gracia Spiritui sancti* ^b · *quam voluntatem Deus* ^c *faciat vsque in finem vobiscum perseuerare ad sui honorem et ad vestrum* ^d *gaudium et salutem* · *Quapropter rogo vos vt non displiceat dileccioni vestre si aliqua scribo vobis ad consolacionem et solacium contra humani generis inimicos* · *Dilectissime domine* [,] *quia ego audiui quod vos estis talis et tantus homo quod habetis iurisdiccione* ^e *et potestatem super alios homines vobis subditos et habetis honores mundi* · *et diuicias et nobilitatem generis* · *habetis eciam* ^f *humanam consolacionem de vxore et filiis vestris / et aliis amicis et cognatis* · *et* ^g *jnsuper a Deo vobis addita est visitacio Spiritus sancti* · *jdeo* [,] *o domine mi* [,] *oportet vos esse sollicitum et valde cautum in conseruando graciam predictam ne preciosa dona spiritualia et diuina propter aliquod bonum terrenum et transitorium aliqua-tenus minuantur* ^h · *Consultum ergo est nunc vobis diuinitus qui alios habetis regere et facere justiciam / quod caueatis omnino ne faciatis iniusta iudicia* · *Et eciam precipitur vobis quod si habetis aliqua bona male acquisita statim plenarie restituatis* · *et de cetero caueatis ne aliqua bona jniuste et male acquiratis* · *et a talibus diligenter caueatis tamquam a toxico* ^{ha} *et veneno mortifero* · *Ceterum quia* ¹ *terras ecclesie et domini pape habetis regere mensura iusta et recto tramite* ^k · *jdeo attendatis ne populi vobis subiecti onerentur* ¹ *et grauentur tributis et impositionibus insolitis* · ^m-*sed omnino gaudeant justicia sua antiqua tempore iustorum rectorum antiquitus* ⁿ *obseruata* ^m · *Et si vos desideratis et vltis conseruare donum preciosum et singularem visitacionem Spiritus sancti* · *que sepe vos inuisibiliter visitat caueatis diligenter tamquam ab ira Dei quod nec propter ecclesiam seu papam nec* ^o *propter instancias seu inimicias* · *aut propter pecuniam* · *seu* · *aliquam familiaritatem* · *numquam* ^p *sitis dux vel princeps aut cooperator alicuius belli seu guerre* · *nisi pro certo sciueritis* ^q *quod ex iusticia vos oporteat iuuare seu vindicare aut defendere alios* · *seu auxiliari* ^r *jniuste oppressos / Ceterum quia Deus dedit vobis bona temporalia que vobis satis sufficiunt ad congruam sustentacionem vestram et vestre familie moderatam* · *jdeo oportet quod custodiatis cor vestrum illesum ab omni cupiditate sicut custodiretis illud a flatu Diaboli et veneno* · *et non thesaurizetis* ¹ *neque faciatis congregacionem bonorum temporalium ad optinendas diuicias ad* ^s *ditandum et ad exaltandum filios*

vel parentes · / Preterea quia Deus vos constituit in statu coniugali et matrimonio^t idcirco in eodem statu viuite et perseuerate pie et honeste cum diuino timore · cauendo sollicite et attente ne aliqua^u committatis^v propter que incurratis indignacionem Spiritus sancti / et omnes alias feminas et mulieres fugite preter vestram vxorem propriam ne faciatis contra mandatum Dei · quia si contrarium feceritis^x erit vobis via dampnabilis ad infernum · a qua via vos custodiat et liberet virgo et mater Dei Maria / Consulitur quoque vobis stare ad tempus in isto officio domini pape in quo nunc estis [,] in rectoria *scilicet* ducatus [,] donec sciatur quam viam dominus papa arripuerit et vbi stabiliter ipse posuerit ^vsedem suam^y · Ego enim firmiter spero in Deum viuum quod illud desiderium quod habetis nunc *scilicet* deserere mundum et Deo seruire omnino prosperabitur et optinebit bonum finem · / Nunc autem loquor ad vos ex materna caritate [,] et ex humilitate et licencia vestra · ^zexnunc ^{aa}vos voco^{aa} filium meum · Consulo^{ab} tibi [,] o fili mi^{ac} [,] quod frequenter facias confessionem peccatorum tuorum^{ad} · et si aliquando senseris desiderium communicandi tunc libenter et deuote accipias^{ae} corpus *Christi* · ^{as}quia sicut infans pascitur et crescit ex alimento lactis materni · jta et anima tua ex percepcione illius cibi corporis *Christi* fortificabitur et crescet^{af} ad recipiendum^{ag} et retinendum^{ah} ^{ai}forcius diuinam caritatem / Jtem consulo quod nullo die omittas / quin habeas aliquam horam destinata et ordinata ad cogitandum et meditandum^{ai} deuote sacra wlnera et passionem *Christi* · et cogitabis [,] fili mi^{ak} [,] quomodo ipse dulcis *Jesus* captus et ligatus · flagellatus · illusus et wlneratus · spinis coronatus iudicatus ad mortem · crucifixus et in clauatus^{al} · amarissime aceto et felle potatus · derisus et crudeliter mortuus · et insuper lancea wlneratus fuit pro redemptione tua · jlle qui est rex glorie et dominus dominancium^a / et postquam ista omnia sic deuote cogitaueris^{am} · roga ipsum humiliter et cum lacrimis vt ignem sui amoris augmentet in corde tuo et tuum desiderium ^{an}in bonum^{an} perficiat secundum sue diuine beneplacitum voluntatis · Amen · Ipse^{ao} te illuminet regat et dirigat qui est benedictus in secula seculorum^{ap} · Et vt hec^{aq} credatis scripsi nomen meum^{ar} propria manu in presenti littera · et eam feci sigillari sigillo meo consueto^a / Scriptum Rome vii die nouembris

Rubrik i B: Reuelaciones quas misit beata Brigida · domino Gomezio de Yspania et consilia que secuntur^a

^{a-a} Laus et honor B. ^{b-b} Spiritus sancti gracia B. ^c Dominus AD. ^d verum B. ^e iurisdictionem D, interdicionem B. ^f Saknas A. ^g Saknas AD. ^h mimuatur A. ^{ha} tossico B, tosicco D. ⁱ qui AD. ^k tr-tramite vid *radvaxling* B. ^l onorentur D. ^{m-m} *Skrivet i marginalen* D. ⁿ antiquitas B. ^o neque B. ^p umquam D. ^q sciueretis *ändrat från* sciuiretis D. ^r *Före detta ord överstruket* ^aaxil A. ^s et BD. ^t *Slutvokalen osäker* A, matrimonia B. ^u *Härefter tillagt* peccata BD. ^v comittatis *ändrat från* comitatis B. ^x faceretis D. ^{y-y} suam sedem B. ^z *Före detta ord tillagt* et A.

^{aa-aa} voco vos B. ^{ab} Consulendo B; *med ordet* Consulo *börjar texten* i C. ^{ac} *Härefter tillagt* in Christo dilectissime C (*jfr not ak*). ^{ad} Saknas AC. ^{ae} accipies C. ^{af} crescet *ändrat från* crescit D, crescit AC. ^{ag} recipiendam B. ^{ah} retinendam B. ^{ai-ai} Saknas ACD, *troligen p. g. a. haploskopi*. ^{ak} *Härefter tillagt* in Christo dilectissime C (*jfr not ac*). ^{al} inclinatus AD, conclauatus *skrivet över* inclinatus C. ^{am} *Före detta ord felaktigt* go B. ^{an-an} et in bonum A, bonum B. ^{ao} Jtem ACD. ^{ap} *Här slutar texten* i C. ^{aq} Saknas AD. ^{ar} *Härefter tillagt* proprium A. ^{as} *Härinvid i marginalen* de uirtute sacramentj. Nota. D.

¹ *Jfr Vulg. Matth. 6,19.* ² *Jfr Vulg. 1 Tim. 6,15.* ³⁻³ *Birgittas sigill är okänt.* ⁴ *Härmed auses DS X 105 och 106.*